

فصلنامه علمی-پژوهشی
توسعه اجتماعی
(توسعه انسانی سابق)

فصلنامه توسعه
اجتماعی

صفحه ی اصلی وب سایت مجله:
www.qjstd.scu.ac.ir
شاپا الکترونیکی: ۶۴۴۴-۲۵۸۸
شاپا چاپی: ۳۲۰۵-۲۵۳۸

تحلیل بسترها و پیامدهای ایمنی و بهداشت محیط کار (HSE) به روش نظریه مبنایی (مورد مطالعه: کارکنان کارگاه بیمارستان ارتش نیروی دریایی بندرجاسک)

محمدرضا حسینی^{۱*}، نرگس خوشکلام^{۲**}

* دانشیار گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی (ره)، بروجرد، ایران.

ایمیل: (m.hosseini@abru.ac.ir)

ارکید: (۳۹۱۵-۲۱۴۵-۰۰۰۲-۰۰۰۰)

** دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، گروه علوم اجتماعی، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه شهید

چمران اهواز، اهواز، ایران. (نویسنده‌ی مسئول)

ایمیل: (m-khoshkalam@stu.scu.ac.ir)

ارکید: (۷۳۲۱-۵۳۸۰-۰۰۰۲-۰۰۰۰)

آدرس پستی: ایران، لرستان، بروجرد، شهرک مهرگان، خیابان آپادانا، ۶۹۶۶۹۱۳۷۹۱

اطلاعات مقاله	واژگان کلیدی
تاریخ دریافت: ۲۴ مرداد ۱۴۰۱	ایمنی و بهداشت، محیط کار، توسعه پایدار، نظریه مبنایی
تاریخ پذیرش: ۱۱ اسفند ۱۴۰۱	
انتشار آنلاین زمستان ۱۴۰۲	

اطلاعات تکمیلی:

قدردانی: از تمامی افراد و موسساتی که در انجام این تحقیق مولف را مساعدت نمودند، قدردانی می‌شود.
تضاد منافع: نویسنده مقاله اعلام می‌کند که در انتشار مقاله ارائه شده تضاد منافی وجود ندارد.
منابع مالی: نویسنده (ها) هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ارجاع به مقاله:

حسینی، محمدرضا، خوشکلام، نرگس. (۱۴۰۲). تحلیل بسترها و پیامدهای ایمنی و بهداشت محیط کار (HSE) به روش نظریه مبنایی (مورد مطالعه: کارکنان کارگاه بیمارستان ارتش نیروی دریایی بندرجاسک)، فصلنامه توسعه اجتماعی، (۲)، ۱۸، ۴۰-۱.

 10.22055/qjsd.2024.38267.2491

چکیده گسترده

معرفی:

امروزه بحث «ایمنی و بهداشت محیط کار» به امری مهم تبدیل شده است چرا که آسیب‌های کارکنان ناشی از کار، بر بهره‌وری و عملکرد شرکت‌ها تأثیرات نامطلوبی دارد. بر همین اساس تحقیق حاضر که به روش کیفی نظریه مبنایی یا گراندتئوری و از رویکرد جامعه‌شناختی به بررسی نقش و اهمیت ایمنی و بهداشت محیط کار از نگاه کارکنان یک کارگاه ساختمانی پرداخته است که در کارگاه بیمارستان نیروی دریایی ارتش در شهر بندر جاسک انجام گرفته است. در واقع تحقیق نگاهی به موضوع ایمنی و بهداشت محیط کار از نگاه جامعه‌شناسی کار و شغل دارد.

متدولوژی:

جامعه مورد مطالعه کارکنان کارگاه و نمونه مورد مطالعه نیز ۲۳ نفر بودند که به شیوه هدفمند انتخاب شده و نمونه‌گیری تا زمان اشباع نظری و استقرای تحلیلی ادامه داشته است یعنی تا زمانی که هم داده جدیدی حاصل نشد، و هم همه بخش‌های مدل پارادایم نیز تکمیل گشته و فرآیند مورد بررسی در قالب یک مدل بیان شد. روش گردآوری داده‌ها مصاحبه عمیق بوده است و مصاحبه‌ها به شیوه کدگذاری تحلیل شدند. به منظور دستیابی به اعتبار، نتایج تحقیق به مشارکت‌کنندگان بازگردانده شد و پس از تأیید آنان اعتبار و مقبولیت تحقیق حاصل گشت. روند انجام تحقیق نیز مورد بازبینی کارشناسان قرار گرفت. همچنین پایایی تحقیق از روش توافق درون‌موضوعی محاسبه گشته که نتیجه ۷۰ درصد نشان از پایایی مطلوب تحقیق حاضر دارد.

یافته‌ها:

یافته‌های تحقیق حاکی از آن بود که وجود عوامل زیان‌آور محیطی و سازمانی به عنوان شرایط علی، اگر با دید پیشگیرانه شناسایی، ارزیابی و کنترل نشود، پدیده محوری «زیان دوجانبه کارکنان/کارفرما» را به دنبال دارد که برخی از این زیان‌ها عبارتند از: صرف

هزینه‌های زیاد برای درمان نیروی کار آسیب‌دیده، افزایش غیبت‌های ناشی از بیماری‌ها و آسیب‌های شغلی و هزینه‌های مربوط به پرداخت غرامت‌ها، از دست رفتن نیروهای کاری آموزش‌دیده و با تجربه و صرف هزینه‌های اضافی برای آموزش نیروهای کاری جایگزین و اتلاف زمان برای موارد فوق. کنشگران به منظور پیشگیری از این زیان دوجانبه از راهبرد «ایمنی و بهداشت محیط کار» (HSE) بهره‌برده‌اند. این راهبرد تحت تأثیر دو گروه از شرایط است که بستر حاکم و شرایط مداخله‌گر نام دارند. بستر حاکم عبارتند از: (۱) متغیرهای زمینه‌ای کارکنان، (۲) نوع شغل و محل فعالیت کارکنان، (۳) محل استقرار کارگاه و زیرساخت‌های آن محل، (۴) شرایط اقلیمی منطقه و (۵) امکانات موجود جهت HSE. شرایط مداخله‌گر نیز عبارتند از: (۱) بلایای طبیعی و حوادث غیرمترقبه، (۲) شرایط اقتصادی، (۳) شرایط اجتماعی-فرهنگی و (۴) شرایط زمانی-سیاسی.

نتیجه:

در نهایت اتخاذ راهبرد ایمنی و بهداشت محیط کار هم نفع دوجانبه کارکنان/کارفرما را به دنبال دارد مانند سلامت کارکنان و افزایش بهره‌وری و هم پیامدهای عام‌المنفعه‌ای همچون حفاظت از محیط‌زیست و توسعه پایدار اقتصادی دارد.

منابع:

- Aksorn, T.; Hadikusumo, B.H.W. (2008). *Critical success factors influencing safety program performance in THAI construction projects*. *Safety Science*. 46(4): 709-727.
- Alwani, S.M. (2007). *Public Management*. Tehran: Ney. (Persian)
- Amiri, M.; Mohajeri, M. (2016). "Ranking of jobs in high-rise construction workshops in terms of safety culture using the FTOPSIS-FAHP model". *Occupational health and safety*. 7(2): 131-143. (Persian)
- Arghami, S.; Poyakian, M.; Godarzi, R. (2015). "Identifying the factors affecting the safety culture in Iran's thermal power plants". *Occupational health engineering*. 3(2). (Persian)
- Armant, A.; et al. (2021). "Psychosocial and Organizational Processes and Determinants of Health Care Workers' (HCW) Health at Work in French Public EHPAD (Assisted Living Residences): A Qualitative Approach Using Grounded Theory". *Environmental Research and Public Health*. 18(14): 72-86.
- Asgharizadeh, E.; Ghasemi, A.; Behrouz, M. (2013). "Evaluation of incidents, based on safety performance monitoring indicators using Avamix". *Crisis Management*. No. 5: 57-64. (Persian)

- Babbie, E. (2005). *Research methods in social sciences*. Translation: Reza Fazel. Tehran: Samt. (Persian)
- Botha, P.A.; Brand, H. (2009). Development of a holistic wellness model for managers in tertiary institutions. *Origin Res.* 7(1).
- Butters, J.E.; et al. (2006). Illicit drug use, alcohol use and problem drinking among infrequent and frequent road ragers. *Drug Alcohol Depend.* 80: 169-175
- Charmaz, K. (2002). *Qualitative Interviewing and Grounded Theory Analysis*, in *Handbook of Interview Research, Context & Method*. London: Sage.
- Chen, H.; et al. (2020). "Comparative study on the strands of research on the governance model of international occupational safety and health issues". *Safety Science*. 122.
- Chen, Y.; McCabe, B.; Hyatt, D. (2017). Impact of individual resilience and safety climate on safety performance and psychological stress of construction workers: A case study of the ONTARIO construction industry. *Journal of Safety Research*. 61: 167-176.
- Dehghani, F. et al. (2018). "Evaluating the emotional state of workers exposed to mixed organic solvents (case study: a paint industry)". *Occupational health and safety*. 9(1): 40-48. (Persian)
- Enchill, E.; Mireku, K.K. (2014). The evaluation of factors influencing safety performance: a case in an industrial gas manufacturing company (GHANA). *International Journal of Data Mining & Knowledge Management Process*. 4(5): 61-69.
- Eshghi-Malairi, B. (?). *Work environment health and safety course booklet*. Bu Ali Sina University. Hamedan. (Persian)
- Fernandez-Muniz, B.; Manuel Montes-Peon, J.; Jose Vazquez-Ordas, C. (2007). Safety management system: development and validation of a multidimensional scale. *Journal of Loss Prevention in the Process Industries*. 20(1): 52-68.
- Golbabai, F.; Tirgir, A. (2002). "Occupational exposure to wood dust from the perspective of environmental ergonomics", *National Conference on Ergonomics in Industry and Production*, Tehran, Ergonomics and Human Factors Engineering Association. (Persian)
- Herzberg, F. (1959). *The Motivation to Work*. New York: John Wiley and Sons.
- Hudson, P. (2007). Implementing a safety culture in a major multinational. *Safety Science* 45(6): 697-722.
- Iman, M.T. (2009). *Paradigmatic basis of quantitative and qualitative research methods in humanities*. Qom: University Press. (Persian)

Janackovic, G.; Savic, S.; Stankovic, M. (2011). *Multi-criteria decision analysis in occupational safety management systems. Safety Engineering. 1(1): 17-22.*

Karimi, Y. (2005). *Personality psychology. Tehran: Payam Noor University. (Persian)*

Kerr, R.; Marie M.H.; McCrory, M. (2009). *HSE Management Standards and stress-related work outcomes. Occupational Medicine. 59(8): 574-579.*

Khaki, G. (1999). *Research method with an approach to thesis writing. Tehran: Derayat. (Persian)*

Khalilzadeh, N. (1997). *Investigating the effective factors in job satisfaction and dissatisfaction of student teachers. Master's thesis in psychology. Payam Noor University of Urmieh. (Persian)*

Leblebici, D. (2012). *Impact of workplace quality on employee's productivity: case study of a bank in Turkey. Journal of Business Economics and Finance. 1(1): 38-49.*

Mardani, A. (2011). *"Machine safety and personal safety is a step towards improving HSE engineering". the first national health, safety and environment (HSE) conference. Mahshahr, Islamic Azad University, Mahshahr branch. (Persian)*

McCaughey, D.; DelliFraine, J.L.; McGhan, G.; Bruning, N.S. (2013). *The negative effects of workplace injury and illness on workplace safety climate perceptions and health care worker outcomes. Safety Science. 51: 138-147.*

Ministry of Labor, Cooperation and Social Welfare. (2021). *"The situation of accidents caused by work in the Islamic Republic of Iran". Online. Available at: <https://bazresikar.mcls.gov.ir/fa/filepool/download/566f6a2b996d47b394ce7207447dd0f4>. (Persian)*

Modiri, M.; Dashti Shiramin, M.; Karimi Shirazi, H. (2018). *"Identifying and prioritizing factors influencing safety performance with the combined approach of Dimetal and Fuzzy Network Analysis Process (DANP) (case study: a combined cycle power plant)". Occupational health and safety. 9(1): 49-60. (Persian)*

Mohammadfam, I. et al. (2016). *"Providing a framework for evaluating the performance of occupational health and safety management systems using multi-criteria decision-making methods". Iran's work health. 14(1): 23-36. (Persian)*

Mohammadzadeh, A.; Mehrojan, A. (1996). *Organizational behavior, contingency attitude. Tehran: Allameh Tabatabai University. (Persian)*

Morrow, S.L.; Koves, G.K.; Barnes, V.E. (2014). *Exploring the relationship between safety culture and safety performance in U.S. nuclear power operations. Safety Science.* 69: 37–47.

Nazari, J.; Dashti, M. (2018). "Investigating the impact of occupational accidents on the quality of working life of employees of a steel company (a case study)". *Occupational health and safety.* 9(1): 73-83. (Persian)

Neal, A.; Griffin, M.A. (2006). *A study of the lagged relationships among safety climate, safety motivation, safety behavior, and accidents at the individual and group levels.* *Journal of Applied Psychology.* 91: 946–953.

Occupational health group of social security organization. (2014). *General occupational health and safety.* Tehran: Social Security Organization. (Persian)

Parsons, K. (2000). *Environmental ergonomics: a review of principles, methods and models.* *Applied ergonomics.* 31(6): 581-94.

Quick, J.C.; et al. (2003). *Occupational health psychology.* John Wiley & Sons, Inc

Rah Chamani, M.; Zakarian, A.; Kamal, A. (2017). "A comparative study of the effect of the color temperature of fluorescent and LED lamps on the psychological indicators of employees in a government office". *Iran's work health.* 15(5): 30-37. (Persian)

Rowlinson, SM. (2003). *HONG KONG construction safety management and the Law.* 2nd ed. Hong Kong: Sweet and Maxwell.

Saldana, J. (2015). *A Coding Guide for Qualitative Researchers.* Translation: Abdullah Givian. Tehran: Scientific and Cultural. (Persian)

Samimi, A. (2011). "The necessity of examining the occupational safety and security culture in Iran's oil industry". *the first national health, safety and environment (HSE) conference.* Mahshahr, Islamic Azad University, Mahshahr branch. (Persian)

Sawacha, E.; Naoum, S.H.; Fong, D. (1999). *Factors affecting safety performance on construction sites.* *International Journal of Project Management.* 17(5): 309-315.

Schultz, D. (2005). *Personality theories.* Translation: Yusuf Karimi and others. Tehran: Arsbaran. (Persian)

Scott, D.; Morrison, M. (2006). *Key Ideas in Educational Research.* London: Continuum.

Sedghi, S.; Shahnavazi, H.; Khalesi, N. (2017). "Investigating personal and occupational influencing factors on the health of forensic medical workers in Tehran based on the holistic welfare model". *Iran's work health.* 15(5): 75-83. (Persian)

Sorensen, G.; et al. (2021). "The future of research on work, safety, health and wellbeing: A guiding conceptual framework". *Social Science & Medicine*. 269.

Steers, R. M.; Porter, L.W. (1991). *Motivation and Work Behavior*. New York: McGraw-Hill.

Strauss, A.; Corbin, J. (2011). *Basics of qualitative research (techniques and stages of production of grounded theory)*. Translation: Ebrahim Afshar, Tehran: Ney. (Persian)

Taghdisi, M.H. (2006). "health, safety and environment management; A creative approach to sustainable development". *Iran's work health*. 3(3,4). (Persian)

Tan. H.; Wang, H.; Chen, L.; Ren, H. (2012). *Empirical analysis on contribution share of safety investment to economic growth: A case study of Chinese mining industry*. *Safety Science*. 50: 1472–1479.

Tavasoli, G. (2013). *Sociology of work and occupation*. Tehran: Samt. (Persian)

Thomas, F.; Caitlyn, G.; Stephanie, S. (2015). *Investigating Holistic Wellness Dimensions during Older Adulthood: A Factor Analytic Study*. *Adult Dev*. 22: 239–247.

Van Vliet, G.; Magrin, G. (2012). *The environmental challenges facing a Chinese oil company in Chad*.

Wang, Y.U.; et al, (2012). *Study on the HSE Management at Construction Site of Oil and Gas Processing Area*. *Procedia Engineering*. 45: 231-234.

Yeh, L.T. (2017). *Incorporating Workplace Injury to Measure the Safety Performance of Industrial Sectors in Taiw*. *Sustainability*. 9: 1-14.

Zakerian, A. et al. (2015). "Investigating the effect of work environment design on the productivity of bank employees". *Occupational health and safety*. 6(2): 35-42. (Persian)

Zaravshani, V. (2019). "Occupational safety and health and response to Covid-19 using the technologies of the fourth industrial revolution". *Occupational health and safety*. 10(4): 329-348. (Persian)

Zhang, J.; Li, Y.; Wu, C. (2013). *The Influence of Individual and Team Cognitive Ability on Operators' Task and Safety Performance: A Multilevel Field Study in Nuclear Power Plants*. *PLoS ONE*. 8(12): 1-9.